

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Tiesas spriedumu atzīšana un izpilde>Kā panākt tiesas nolēmuma izpildi

Kā panākt tiesas nolēmuma izpildi

Somija

1 Ko civillietās un krimināllietās izprot ar sprieduma izpildi?

Jēdziens “izpilde” attiecas uz tiesas noteikta pienākuma izpildi vai tieši izpildāma izpildes pamata izpildi. Lielākajā daļā gadījumu izpilde ir saistīta ar parādu piedziņu. Vēl viens bieži izmantots izpildes pasākums ir izlikšana, t. i., pienākums atbrīvot ēku vai tās daļu. Starp izpildes pamatiem var būt arī pienākums nodot citai personai konkrētu mantu, pienākums veikt konkrētas darbības vai rīkojums izbeigt konkrētu darbību veikšanu. Var tikt izpildīta arī tiesas noteikta apķīlāšana vai citi piesardzības pasākumi. Somijas valsts Izpildes iestāde ir Tieslietu ministrijas pakļautībā esoša aģentūra, kas neatkarīgi un objektīvi veic likumā noteiktus izpildes pienākumus.

Izpilde lietās, kas saistītas ar tiesību aktiem par bērniem

Lietās, kas saistītas ar tiesību aktiem par bērniem, izpildes mērķis ir panākt, ka tiek izpildīti tiesas rīkojumi, piemēram, ka bērns tiek nodots attiecīgajai personai. Izpildes pamats var būt arī sociālo dienestu apstiprināta vienošanās. Svarīgi ņemt vērā, ka Somijā saskarsmes tiesības ir bērna, nevis vecāku tiesības. Tāda tiesas lēmuma izpildi, kas attiecas uz bērna aizgādību un/vai saskarsmes tiesībām, reglamentē Likums par tādu lēmumu izpildi, kuri attiecas uz bērna aizgādību un saskarsmes tiesībām (619/1996). Minēto likumu piemēro arī pagaidu rīkojumu izpildē. Saskaņā ar minēto likumu notiek arī izpilde lietās, kurās spriedums vai nolēmums ir pieņemts ārvalstīs un ir piemērojams Somijā saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2201/2003.

Rīkojuma par aizgādību izpildi var nodrošināt tiesu izpildītājs, ja attiecīgais lēmums pieņemts pēdējo trīs mēnešu laikā. Citos apstākļos tiesā jāiesniedz pieteikums par izpildes rīkojumu. Tiesa var noraidīt izpildes pieteikumu tikai tad, ja izpildes procedūra būtu pretrunā bērna interesēm. Nodrošinot aizgādības rīkojumu izpildi, tiesa uzdod otrai pusei nodot bērnu prasītājam un neizpildes gadījumā nosaka naudas sodu. Alternatīvi var izdot rīkojumu par bērna paņemšanu no konkrētas vietas. Tādu rīkojumu izpildes procedūrā, kas attiecas uz saskarsmes tiesībām, otrai pusei uzliek pienākumu atļaut apmeklējumus un veikt citas konkrētas darbības, ko uzskata par nepieciešamām, lai apmeklējumi varētu notikt.

2 Kura iestāde vai iestādes ir kompetentas izpildes jomā?

Somijas valsts Izpildes iestādes kontaktinformācija ir atrodama tās tīmekļa vietnē [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā.

Somijā tiesu izpildītāji ir valsts amatpersonas. Prasītāji nevar izvēlēties izpildes struktūrvienību vai tiesu izpildītāju, kas izskatīs viņu lietu; par rīkojumu attiecībā uz to, kuras lietas izskata, izlemj *ex officio*.

Somijas valsts Izpildes iestādes izpildes uzdevumus veic izpildes struktūrvienības.

Lielāko daļu parāda atgūšanas lietu izskata elektroniski valsts Izpildes pamatstruktūrvienība, tāpēc nav nepieciešams personīgi tikties ar parādniekiem. Iestādes piecas reģionālās paplašinātās izpildes struktūrvienības ir atbildīgas par konfiscētas mantas pārdošanu un citiem sarežģītākiem izpildes uzdevumiem to attiecīgajā jurisdikcijā.

Valsts īpašā izpildes struktūrvienība pārvalda laikietilpīgus izpildes uzdevumus, kuros jāveic plaša izmeklēšana. Tā cieši sadarbojas ar citām iestādēm un sniedz ieguldījumu cīņā pret ēnu ekonomiku un finanšu noziegumiem.

3 Kādi ir priekšnoteikumi, lai lēmums (nolēmums) būtu izpildāms?

3.1 Procesuālā kārtība

Izpildes procedūra sākas, kad prasītājs iesniedz izpildes pieteikumu un, ja nepieciešams, pievieno izpildes pamata kopiju. Prasītājam nav iepriekš jāmaksā nekāda nodeva par izpildi.

Plašāka informācija par pieteikuma iesniegšanas procedūru [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā.

Izpildes pieteikumus var iesniegt elektroniski, izmantojot šādu tiešsaistes pakalpojumu: <https://asiointi2.oikeus.fi/ulosotto/#/>.

Izpildei var pieteikties arī, iesniedzot tradicionālu rakstisku pieteikumu vai nosūtot elektronisku ziņojumu.

Prasītājiem, kuri runā somu valodā:

Somu valodā: <https://www.ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/tietoaavelkojalle/ulosotonhakeminen.html>

Zviedru valodā: https://www.ulosottolaitos.fi/sv/index/informationomutsokningen/informationtillborgenarer/utsokningsansokan_1.html

Izpildes pieteikuma veidlapa ārvalstu prasītājiem (angļu valodā): <https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/forms/enforcement.html>

Pieteikumi pa e-pastu no ārvalstīm: [ulosotto.uo\(at\)oikeus.fi](mailto:ulosotto.uo(at)oikeus.fi)

Norādījumi par droša e-pasta nosūtīšanu (angļu valodā): <https://oikeus.fi/en/index/oikeuslaitos/submittindocuments.html> />

Tiesu izpildītājiem ir pienākums izpildīt tiesu spriedumus un citus tiesību aktos noteiktus izpildes pamatus, un viņi nevar izskatīt to saturu. Lai sāktu izpildes procedūru, prasītājam ir jānorāda izpildes pamats, kas paredzēts tiesību aktos, un atbildētājam noteiktais pienākums. Tiesu izpildītāji pārliecinās, ka parāda piedziņa kopš tiesas sprieduma pieņemšanas vēl ir spēkā, piemēram, ka parāds vēl nav samaksāts, kā arī nav iestājies noilgums. Nodrošinājuma tiesību (piemēram, hipotēkas) turētāju tiesības ir paredzētas atsevišķā tiesību normā.

3.2 Galvenie noteikumi

Civillietās un komercietās izpildes procedūras veikšanas pamats parasti ir vispārējās piekrišanas tiesas spriedums vai nolēmums. Nav vajadzīgs īpašs tiesas rīkojums par izpildes procedūras sākšanu. Vispārējās piekrišanas tiesas ir apgabaltiesas kā pirmās instances tiesas un — pārsūdzības līmenī — apelācijas tiesas un Augstākā tiesa. Arī šķīrējtiesas nolēmums var būt izpildes procedūras sākšanas pamats. Praksē svarīgs izpildes pamats ir vienošanās par uzturēdžekļiem, ko apstiprinājusī attiecīgā pašvaldību iestāde. Turpretī starp privātpersonām sagatavotus dokumentus kā izpildes pamatu Somija neatzīst. Pārsūdzētu spriedumu izpildes procedūru var sākt, ja prasītājs sniedz tiesu izpildītāja noteikto nodrošinājumu par zaudējumiem, kas var rasties atbildētājam. Tomēr parādu prasītājam neizmaksā, kamēr izpildes pamats un lēmumi par apķīlāšanu vai aresta uzlikšanu nav atzīti par galīgiem.

Galvenie noteikumi par ārpus Somijas pieņemtu spriedumu izpildāmību ir ietverti ES tiesību aktos (piemēram, regulā “Brisele I” [Regula (EK) Nr. 44/2001] un regulā “Brisele IIa” [Regula (EK) Nr. 2201/2003]) un Konvencijā par spriedumu atzīšanu un izpildi Ziemeļvalstīs. Plašāka informācija par pārrobežu izpildi ir atrodama [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#) somu, zviedru un angļu valodā.

4 Izpildu darbību raksturs un mērķis

4.1 Kāda veida manta var tikt pakļauta izpildu darbībām?

Kad tiek sāta izpildes procedūra, parādniekam nosūta paziņojumu par procedūru un pieprasījumu veikt maksājumu. Ja parādnieks neveic maksājumu saskaņā ar pieprasījumu un brīvprātīgi nesazinās ar izpildes iestādi saistībā ar maksājumu, izpildes iestāde, pamatojoties uz reģistru datiem, sāk izmeklēšanu, lai noskaidrotu, kādi ir parādnieka ienākumi un manta.

Šajā izmeklēšanā būtisks solis ir informācijas pieprasīšana no bankām. Lielākajā daļā gadījumu algota darba ienākumiem un banku kontos esošajiem līdzekļiem uzliek arestu. Tā vietā, lai atskaitītu summu no algām, ko maksā ar regulāriem intervāliem, ir iespējams arī sagatavot atmaksas plānu. Kārtību, kādā nosaka parādnieka ienākumus un mantu, kā arī veic turpmāku izmeklēšanu, nosaka tiesību akti. Saskaņā ar tiesību aktiem tiesu izpildītājiem ir plašas tiesības, kas ļauj viņiem piekļūt informācijai no dažādiem reģistriem par parādnieka finanšu stāvokli. Tiesu izpildītājiem ir arī pienākums apzināt parādnieka mantu. Izpildes pasākumi jāveic bez liekas kavēšanās. Piemēram, ja parādniekam ir regulāri algota darba ienākumi, pirmais maksājums kreditoram parasti tiek veikts aptuveni divu mēnešu laikā no izpildes procedūras sākšanas. Parādniekam ir pārsūdzības tiesības, taču maksājumu ieturēšana netiek pārtraukta, kamēr to atsevišķi nepieprasa tiesa.

Pieteikumā var prasīt vai nu pilnu, vai ierobežotu izpildes procedūru. Kreditori Valsts izpildes iestādei var arī lūgt divus gadus uzraudzīt parādu pasīvās reģistrācijas procedūrā, ja parāda summu uzreiz nav iespējams iekasēt. Izpildes vajadzībām nolīgt advokātu vai juridisko konsultantu nav nepieciešams. Parādnieka visu veidu kustamo un nekustamo īpašumu, kas nav aizsargāts un uz ko neattiecas izņēmuma tiesības, var apķīlāt. Apķīlāt var arī tiesības, debitoru parādus vai mantas ar finanšu vērtību. Ja kreditors ir pieprasījis ierobežotu izpildi, apķīlāt var tikai aktīvus, par kuriem var pārliecināties reģistros un kuriem nav nepieciešama realizācija. Ja apķīlātā manta ir jārealizē, parasti to pārdod piespiedu pārdošanas kārtībā, par to paziņojot vietējos laikrakstos un internetā.

Saites uz paziņojumiem par pārdošanu:

<https://www.ulosottolaitos.fi/myynti-ilmoitukset/fi/index.html> (somu un zviedru valodā)

<https://huutokaupat.com/ulosotto/>

Somijas Izpildes likumā ir arī īpaša norma, saskaņā ar kuru rajona tiesu izpildītājs var nolemt neņemt vērā fiktīvas vienošanās attiecībā uz mantu. Mantu var apķīlāt, neraugoties uz apgalvojumu, ka manta pieder trešai personai, ja:

tiek konstatēts, ka šīs trešās personas īpašnieka statusa pamatā ir ar mantu saistīta vai cita vienošanās, kas rada tiesisku statusu, kurš neatbilst tās patiesajai būtībai vai mērķim, ņemot vērā, ka parādnieka vara ir pielīdzināma īpašnieka varai, parādnieka darbības ir pielīdzināmas īpašnieka darbībām, kā arī no vienošanās izrietošos labumus parādniekam un citus tam līdzīgus faktorus, un juridiskais statuss acīmredzami tiek izmantots, lai izvairītos no izpildes procedūras vai liegtu kreditoru piekļuvi mantai, un citā veidā būtu maza iespēja saprātīgā laika posmā atgūt no parādnieka parādu, kas pienākas prasītājam.

Tomēr apķīlāšanas procedūru nevar veikt, ja trešā persona, kas iesaistīta ar mantu saistītājā vienošanās pasākumā, pārliecinoši argumentē, ka apķīlāšanas gadījumā varētu tikt pārkāptas šīs personas faktiskās tiesības. Tiesu izpildītājam ir atbilstīgi jāapspriežas ar parādnieku un trešo personu, kā arī nepieciešamības gadījumā ar prasītāju, ja vien šāda rīcība būtiski neapgrūtinā izpildes panākšanu.

4.2 Kādas ir izpildu darbību sekas?

Lai gan izpildes procedūras sākšanai ir noteiktas sekas, ievērojamas juridiskas sekas rada aresta uzlikšana un apķīlāšana. Tiklīdz manta ir apķīlāta, parādnieks nevar to iznīcināt, atsavināt vai ieķīlāt to vai saistībā ar to pieņemt citus lēmumus, kas kaitē kreditoram. Jebkurai darbībai, ar kuru tiek pārkāpts šis aizliegums, nav likumiska spēka attiecībā uz kreditoru. Tomēr saņēmējam vai trešai personai var pienākties *bona fide* aizsardzība. Tiesu izpildītājiem ir plaši pieejama informācija ne tikai no parādniekiem, bet arī no trešām personām, piemēram, no bankām. Tiklīdz banka ir informēta, ka parādnieka līdzekļi ir iesaldēti, tā drīkst izdot līdzekļus no parādnieka bankas konta tikai tiesu izpildītājam. Saņemamo summu, darba samaksas vai atalgojuma izmaksāšana, pārkāpjot šo aizliegumu, ir kriminālpārkāpums.

Izpildes procedūras laikā veiktas mantas pārdošanas rezultātā mainās īpašumtiesības uz mantu. Kā pirkuma maksu iegūtos līdzekļus bez kavēšanās pārskaita prasītājam.

Mantu tiek apķīlāta tādā apmērā, kas nepieciešams, lai samaksātu prasītājam parādu. Gadījumos, kad izpildes procedūru ir pieprasījuši vairāki kreditori vai kad apķīlātā manta ir saistīta, piemēram, ar hipotēkām, naudas līdzekļus sadala starp kreditoriem prioritārā secībā, kā noteikts tiesību aktos. Valstij maksājāmās izpildes nodevas parasti iekasē no parādnieka. Ja izpildi neizdodas panākt, kreditoram ir jāmaksā neliela maksa par apstrādi. Tāpat kreditoram ir jāsedz maksa par līdzekļu pārdevumu. Nodeva netiek iekasēta uzturīdzekļu lietās, un uzturīdzekļiem piešķir prioritāti. Prasītājam pārskaitāmie maksājumi katru mēnesi var atšķirties atkarībā no parādnieka ienākumu svārstībām un parāda apjoma.

Plašāka informācija par izpildes nodevām [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā.

4.3 Kāds ir izpildu darbību saistošais raksturs?

Tiesību aktos ir noteikts, ka tiesu izpildītājiem savi pienākumi ir jāveic ātri un bez liekas kavēšanās. Ja parādniekam nav mantas vai ienākumu, ko var apķīlāt vai kam var uzlikt arestu, kreditoram paziņo par lietas izbeigšanu, norādot vienu no šādiem iemesliem: līdzekļu trūkums, līdzekļu trūkums un nezināmi šķēršļi vai citi šķēršļi (atsevišķi norādīti) parāda piedziņai. Šādās situācijās informāciju par ienākumiem un mantu vienmēr iegūst no galvenajiem reģistriem. Izpildes procedūra tiek slēgta, bet kreditors var pieprasīt izpildi vēlāk; tādā gadījumā parādnieka finanšu stāvokli izvērtē atkārtoti. Prasītājs var pieprasīt nolēmuma izpildes panākšanu, piemēram, laikus iesniedzot jaunu pieteikumu, lai būtu iespējams uzlikt arestu tādiem līdzekļiem kā, piemēram, parādnieka nodokļu atmaksai gada beigās. Prasītājs var arī prasīt, lai parāds tiek iekļauts "pasīvajā reģistrā". Ja, izmeklējot kādu citu lietu, tiek konstatēts, ka parādniekam ir ienākumi, kam var uzlikt arestu, vai manta, kuru var apķīlāt, vai ka parādnieks varētu saņemt nodokļu atmaksu, tad izpildes procedūrā tiek ņemts vērā pasīvajā reģistrā reģistrētais parāds. Pasīvā reģistrācija ir spēkā divus gadus, sākot no dienas, kad izdots apliecinājums par šķēršļu esību, kas apliecina līdzekļu nepietiekamību.

5 Vai pastāv iespēja pārsūdzēt lēmumu, ar kuru izpildu darbību veikšana tika atļauta?

Tiesu izpildītāja īstenotās izpildes procedūras pasākumus vai lēmumus var pārsūdzēt ikviens, kura tiesības minētais pasākums vai lēmums ir skāris. Pārsūdzības iesniedz apgabaltiesā. Pārsūdzības termiņš ir trīs nedēļas, ko parasti aprēķina, sākot no lēmuma dienas vai dienas, kad attiecīgā puse ir informēta par lēmumu.

Parasti pārsūdzības iesniegšana nepārtrauc izpildes procedūru, ja vien tiesa nelemj citādi. Ja pārsūdzība tiks atzīta par pamatotu, tiesa atcels vai grozīs tiesu izpildītāja lēmumu. Dažos gadījumos tiesu izpildītāji var arī paši labot acīmredzamas kļūdas.

Ja no izpildes procedūras izrietoša strīda vai prasījuma izskatīšanai ir vajadzīga plaša mutiskas liecības, jautājumu var izlemt tiesā civilprocesaālā kārtībā (apstrīdēta izpilde).

6 Vai uz izpildi attiecas ierobežojumi, jo īpaši saistībā ar parādnieka aizsardzību vai termiņiem?

Tiesību aktos ir paredzēti izpildes aizliegumi, piemēram, sociālu iemeslu dēļ. Ir vairāki sociālie pabalsti, kam nevar uzlikt arestu. Ja parādnieks, uz ko attiecas izpildes procedūra, ir fiziska persona, tad nevar apķīlāt īpašumus, pabalstus un tiesības, kas atsevišķi noteikti tiesību aktos. Turklāt mantu nevar apķīlāt, ja, ņemot vērā tās vērtību un apstākļus, pēc izpildes izmaksu, tiesu izpildītāja nodevu un uz mantu attiecināmo parādu nomaksas kreditors vai kreditori saņemtu tikai nenozīmīgu summu.

Izpildes darbības un maksājumu plānos vienmēr jāņem vērā parādnieka ienākumu un mantas daļa, kas ir aizsargāta ar tiesību aktiem. Tā ir summa, kas paliek iztikas izmaksu segšanai. Parasti arestu var uzlikt ne vairāk kā trešdaļai no parādnieka neto darba samaksas vai atalgojuma. Informācija par noteiktajām aizsargātajām ienākumu un mantas daļām kopā ar piemēriem ir atrodamā Somijas valsts Izpildes iestādes tīmekļa vietnē [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā.

Ja maksājumu saistības noteiktas fiziskai personai, izpildes pamats paliek spēkā 15 gadus (*izpildes pamata termiņš*). Šis termiņš ir 20 gadi, ja izpildes pamatā norādītais kreditors ir fiziska persona vai ja prasījums ir saistīts ar noziegumu, par ko parādniekam piespriests cietumsods vai sabiedriskais darbs. Šis termiņš naudas parādiem, kas balstīti uz vienošanos ar fizisku personu, ir 20 vai 25 gadi. Šo termiņu piemēro neatkarīgi no tā, vai pastāv pamats prasījuma piedziņai. Šis noteikums attiecas tikai uz fizisku personu naudas parādiem. Naudas parādam noilgums iestājas ne vēlāk kā 20 gadus pēc parāda samaksas termiņa. Šis termiņš ir 25 gadi, ja kreditors ir fiziska persona.

Ja fiziskai personai ir arī pamats atgūt monetāru prasījumu, pamatojoties uz vienošanos, tad termiņu aprēķina atbilstoši termiņam, kas beidzas pirmais.

Tiesas spriedums vai cits izpildes pamats vairs nav izpildāms, ja ar to piešķirtās tiesības vēlāk ir zudušas, jo parāds ir samaksāts vai ir iestājies noilgums, vai tiesības zudušas kāda cita iemesla dēļ.

Plašāka informācija

Somijas valsts Izpildes iestādes tīmekļa vietne [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā.

Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne — Civillietu spriedumu izpilde: [somu](#), [zviedru](#) un [angļu](#) valodā

Izpildes kodekss [somu](#) un [zviedru](#) valodā

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 08/12/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.